

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

DREPT CIVIL
(asistenții judiciari)

CURRICULUM

FORMATOR:

Oxana ROBU,
doctor în drept,
judecător la Judecătoria Ciocana municipiul Chișinău

CHIȘINĂU – 2013

I. PRELIMINARII

Disciplina „Dreptul civil” constituie punctul de plecare pentru studiul Dreptului privat, dar totodată constituie și punctul obligator de trecere pentru studiul Dreptului, în general, în toată complexitatea acestuia, cu toate ramurile și disciplinele lui, în eternă multiplicare și variate transformări.

Studiul Dreptului civil, în deosebi, a instituțiilor „părții generale” și a „părții speciale”, are un rol deosebit, ce se învederează mai cu seamă în formarea unui sistem de gândire specific, de logică juridică, în temeiul căreia să se poată orienta în găsirea unor soluții, chiar pentru problemele în privința cărora nu există dispoziții legale, anume prevăzute pentru cadrul respectiv, fiindcă pe de o parte legea materială (Codul civil) dispune că drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, iar pe de altă parte legea procesuală (Codul de procedură civilă) dispune că nici unei persoane nu i se poate refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare. El are ca obiect de reglementare instrumentele juridice prin intermediul cărora se realizează, de regulă, circulația bunurilor, folosința și conservarea lor ori crearea de valori.

Studierea acestei discipline va contribui totodată la însușirea de către asistenții judiciari a conceptului și semnificației juridice a diferitor categorii ce țin de contractele speciale, precum și de rezultatele creației intelectuale; corelației dintre regimul juridic special al contractelor civile și teoria generală a obligațiilor civile; contractelor civile speciale ce au ca obiect transmiterea dreptului de proprietate, folosința și conservarea bunurilor, crearea de valori ori prestarea de servicii; regimului juridic specific obiectelor proprietății intelectuale; răspunderii civile delictuale, ce formează mecanismul juridic de protecție a drepturilor subiective absolute și înlăturare a consecințelor negative patrimoniale și nepatrimoniale ale faptei ilicite; normelor ce reglementează transmisiunea patrimoniului pentru cauză de moarte.

În acest sens disciplina de studiu „Drept civil” oferă asistenților judiciari mijloacele intelectuale necesare și anume principii generale juridice, precum și mijloace de logică juridică în acest scop.

Curriculum la disciplina „Drept civil” este elaborat în concordanță cu planul de învățământ pentru formarea inițială a asistenților judiciari, coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Departamentul de Administrare Judecătorească. Structura tehnică a materiei ce face parte din această disciplină, este în mare parte dependentă de structura tehnică a reglementărilor din Codul civil. Cuprinsul reglementărilor din Codul civil, dar și din legile speciale determină în mare parte și scopul acestei discipline, care constă în efectuarea unei cercetări științifice a reglementărilor cuprinse în instituțiile părții generale a dreptului civil, cât și speciale printre care evidențiem: actul juridic civil, termenele în dreptul civil, reprezentarea, răspunderea civilă, contractele translativ de proprietate, succesiunea.

Structural curriculum la disciplina „Drept civil” cuprinde opt componente obligatorii după cum urmează: preliminarii, administrarea modulului/disciplinei, obiective generale, obiective de referință și unități de conținut, lucrul individual și bibliografie selectivă.

Structurat de o așa manieră, curriculum la disciplina „Drept civil” va permite asistenților judiciari însușirea eficientă a întregii materii ce face parte din această disciplină.

Astfel, curriculumul la disciplina „Drept Civil” reprezintă un material metodic-didactic ce determină competențele profesionale necesare în desfășurarea activității în cadrul instanțelor de judecată, altor organe de ocrotire a drepturilor.

II. OBIECTIVELE GENERALE

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice obiectul de studii al disciplinei;
- să determine legătura reciprocă dintre „partea generală” și „partea specială” a Dreptului civil;
- să posede cunoștințe teoretice privind normele și instituțiile din cadrul teoriei generale a obligațiilor;
- să indice obiectivele Dreptului civil;
- să definească conceptele fundamentale ale Dreptului civil (toate subiectele raportului juridic civil sunt presupuse a fi de bună-credință, până la proba contrară, contractele trebuiesc a fi respectate (pacta sunt servanda), nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică cu dreapta și prealabila despăgubire));
- să stabilească rolul dreptului civil în cadrul dreptului privat;
- să determine corelația dintre doctrina dreptului civil și practica judiciară;
- să determine grupele de contracte civile speciale;
- să delimiteze fiecare contract special de alte contracte civile;
- să determine conținutul părții speciale a Dreptului civil.

La nivel de aplicare:

- să identifice particularitățile aplicării legii civile în timp, spațiu și asupra persoanelor;
- să interpreteze normele juridice civile ce reglementează raporturile juridice civile;
- să argumenteze esența unor fenomene sau instituții de drept civil;
- să clasifice situațiile aplicabile normele dreptului civil la soluționarea altor raporturi juridice decât cele civile;
- să aplice noile instituții ale Dreptului civil în contextul apariției și dezvoltării lor istorice și în concordanță cu reformele judiciare;
- să aplice cunoștințele teoretice la situațiile din practica judiciară;
- să clasifice contractele civile speciale;
- să evidențieze particularitățile fiecărui contract civil special;
- să interpreteze normele dreptului civil din noul Cod civil;
- să aplice metode comparative cu privire la legislația civilă națională și a altor state (România, Rusia ș.a.);
- să poată rezolva în activitatea practică probleme reale în baza cunoștințelor acumulate la lecțiile practice în cadrul rezolvării spețelor selectate din practica judiciară națională;

La nivel de integrare:

- să stabilească locul dreptului civil în cadrul dreptului privat precum și în cadrul sistemului de drept;
- să stabilească corelația între doctrina și practica dreptului civil;
- să conștientizeze faptul că în Dreptul civil unele noțiuni pot avea și alte accepțiuni, diferite de cele din vorbirea curentă, din literatură ori din filozofie;
- să elaboreze propuneri de *lege ferenda*;
- să-și asume responsabilitatea față de consecințele erorilor determinate de aplicarea incorectă a legii;
- să-și perfecționeze continuu capacitatea de a putea opera cu prezumțiile întărite în legislația civilă;
- să evidențieze contradicțiile dintre norme în cadrul unui act normativ, precum și între norme cuprinse între diverse acte normative;
- să aprecieze locul și importanța Dreptului civil în doctrina și practica judiciară;

- să stabilească corelația dintre partea generală și specială a Dreptului civil;
- să evalueze normele noului Cod civil;
- să deducă problemele, coliziile normelor de drept;
- să propună soluții în caz de colizie a normelor de drept;
- să propună proiecte de norme noi, care ar urma să fie incluse în noul Cod civil.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Numărul de ore		Modalitatea de evaluare	Responsabil de disciplină
C	S	Teste pentru verificarea cunoștințelor	Oxana Robu
10	18		

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr. crt.	TEMA:	Realizarea în timp (ore)
1.	Actul juridic civil.	2
2.	Termenele în dreptul civil. Termenele de prescripție.	2
3.	Noțiunea și clasificarea reprezentării.	1
4.	Răspunderea civilă.	2
5.	Contracte translativ de proprietate.	2
6.	Moștenirea.	1
TOTAL		10

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar

Nr. crt.	TEMA:	Realizarea în timp (ore)
1.	Actul juridic civil.	3
2.	Termenele în dreptul civil. Termenele de prescripție.	2
3.	Noțiunea și clasificarea reprezentării.	2
4.	Răspunderea civilă.	3
5.	Contracte translativ de proprietate.	3
6.	Moștenirea.	2
TOTAL		18

V. OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> – sa cunoască definiția actului juridic civil; – sa cunoască modalitățile actului juridic civil; – sa cunoască condițiile de valabilitate a actului juridic civil; – sa cunoască viciile consimțământului la încheierea actului juridic; – sa cunoască tipurile de nulitate a actului juridic civil și efectele acestora. – să aibă abilități de a distinge acțiunile de evenimente; – să aibă abilități de a compara termenul de act juridic civil cu termenii convenție, contract, tranzacție; – să aibă abilități de a distinge condițiile de fond de condițiile de formă ale actului juridic; – să aibă abilități de a clasifica actul juridic civil după criteriile cunoscute; – să aibă abilități de a compara eroarea cu dolul ca vicii de consimțământ la încheierea actului juridic; – să aibă abilități de a determina corelația dintre condițiile de valabilitate prevăzute în Codul civil și cele prevăzute în alte acte normative; – să aibă abilități de a compara cauza actului juridic cu motivul acestuia; – să aibă abilități de a distinge efectele nerespectării formei simple scrise de efectele nerespectării formei notariale a actului juridic civil; – să aibă abilități de a distinge temeiurile ce duc la nulitatea absolută de temeiurile ce duc la nulitatea relativă. – să poată recomanda soluții pentru persoana care a încheiat actul juridic fără respectarea: a) formei autentice; b) fără a fi înregistrat în modul stabilit; – să poată întocmi cereri sau acte judiciare în care să se motiveze că actul juridic este afectat de nulitate relativă sau nulitate absolută; – să poată selecta probele care demonstrează valabilitatea actului juridic încheiat fără respectarea formei stabilite de lege (pe baza unei spețe); – să poată formula soluții pentru spețele 	<p><i>Tema 1. Actul juridic civil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Privire generală asupra actului juridic civil. Condițiile de valabilitate a actului juridic civil prevăzute în Codul civil. Analiza condițiilor de valabilitate prin prisma practicii judiciare: <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a încheia actul juridic civil; - Consimțământul. Voința juridică – formarea ei. Principiile voinței juridice. Viciile de consimțământ; - Obiectul actului juridic civil. Condiții de valabilitate; - Cauza actului juridic civil; - Forma actului juridic civil. Forma verbală. Forma tacită. Forma scrisă (forma simplă scrisă și forma autentică). Înregistrarea actelor juridice civile. Efectele nerespectării formei actului juridic civil. • Modalitățile actului juridic civil. Termenul, sarcina și condiția ca modalități ale actului juridic civil. • Efectele actului juridic civil. Principiul forței obligatorii a actului juridic. Principiul irevocabilității actului juridic civil. Principiul relativității actului juridic civil. • Nulitatea actului juridic civil. Nulitatea absolută și nulitatea relativă. Analiza practicii judiciare privind efectele nulității actului juridic civil. • Jurisprudența CEDO împotriva Moldovei referitor la nulitatea actului juridic, prin prisma art.6 CEDO. • Jurisprudența instanțelor judecătorești cu privire la nulitatea actului juridic civil. <p><i>Tema 2. Noțiunea și clasificarea reprezentării</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Domeniul de aplicare a instituției de reprezentare. Categoriile de reprezentare. Împuternicirile reprezentantului. • Procura. Forma și termenul de acțiune a procurii. Transmiterea procurii (procura de substituție). • Încetarea procurii. Efectele încetării procurii. • Activitatea din numele altei persoane fără împuterniciri.

<p>prezentate; nulitatea actului juridic: a) afectat de eroare; b) încheiat prin dol; c) încheiat prin violență; d) încheiat cu o persoană fără capacitate juridică; e) încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți cu cealaltă parte; f) încheiat de o persoană insolubilă în termen de cel mult 3 ani pînă la data intentării procesului de insolabilitate; g) încheiat de o societate pe acțiuni fără acordul organului ierarhic superior (consiliu, adunare generală).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – sa cunoască definiția de termen și termen de prescripție extinctivă; – sa cunoască regula ce guvernează începutul curgerii termenelor de prescripție și excepțiile de la această regulă; – sa cunoască regulile de calculare a termenelor. – să aibă abilități de a clasifica termenele după criteriile cunoscute; – să aibă abilități de a compara termenul de prescripție extinctivă cu: a) termenul de existență a drepturilor civile; b) termenul de garanție; c) termenul de înaintare a pretențiilor; – să aibă abilități de a calcula termenele de prescripție extinctivă aplicînd regulile suspendării și întreruperii termenului. – să poată argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind suspendarea și întreruperea curgerii termenului de prescripție extinctivă; – să poată argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind repunerea în termen a persoanei care nu și-a exercitat dreptul în termenul stabilit; – să poată recomanda (selecta) probele care demonstrează prescrierea dreptului, suspendarea sau întreruperea curgerii termenului de exercitare a dreptului. 	<p>Tema 3. Termenele în dreptul civil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica generală a termenelor în dreptul civil. • Calcularea termenelor. • Termenele de prescripție extinctivă. • Noțiunea și însemnătatea termenelor de prescripție extinctivă. Domeniul de aplicare a prescripției extinctive. Cererile cărora nu li se aplică prescripția. • Începutul curgerii termenelor de prescripție. • Suspendarea cursului prescripției. • Întreruperea cursului prescripției. • Repunerea în termenul de prescripție. • Cazurile CEDO referitor la prescripția extinctivă. • Jurisprudența instanțelor judecătorești naționale privind aplicarea normelor prescripției extinctivă.
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască definiția răspunderii juridice și a răspunderii civile; – să cunoască formele răspunderii civile; – să cunoască să caracterizeze principiile și funcțiile răspunderii civile; – să cunoască caracteristica condițiilor (elementelor constitutive) ale răspunderii civile; – să cunoască formele răspunderii delictuale 	<p>Tema 4. Răspunderea civilă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica generală a răspunderii civile. • Răspunderea civilă contractuală. • Răspunderea civilă delictuală. • Cauzele care exclud răspunderea civilă.

- să aibă abilități de a deosebi răspunderea civilă de alte forme de răspundere juridică;
- să aibă abilități de a deosebi răspundere civilă contractuală de răspunderea civilă delictuală (problema cvasi delictelor și cvasi-contractelor);
- să aibă abilități de a determina conținutul răspunderii civile delictuale și răspunderii civile contractuale;
- să aibă abilități de a deosebi prejudiciul moral de prejudiciul material;
- să aibă abilități de a analiza problema cumulului celor două forme ale răspunderii civile;
- să aibă abilități de a deosebi răspunderea solidară de răspunderea pe cote – părți a codebitorilor.
- să poată întocmi hotărâri judiciare cu privire la respingerea acțiunii de încasare a prejudiciului pentru cauze care exclud răspunderea civilă;
- să poată întocmi hotărâri judecătorești cu privire la admiterea acțiunii de încasare a prejudiciului moral și a prejudiciului material;
- să poată a consulta persoana cu privire la cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile (legitima apărare, starea de necesitate etc.) sau care exclud răspunderea civilă (forța majoră, cazul fortuit).
- să cunoască noțiunea, caracterele juridice, elementele și conținutul contractului de vânzare-cumpărare, donație, schimb, de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rentă;
- să cunoască varietățile contractului de vânzare-cumpărare;
- să cunoască efectele neexecutării corespunzătoare a clauzelor contractuale;
- să cunoască cazurile de încetare a contractelor, inclusiv cazurile de revocare a donației.
- să aibă abilități de a sintetiza deosebirile și asemănările dintre contractul de vânzare-cumpărare, schimb, donație, înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață;
- să aibă abilități de a evidenția particularitățile contractului de vânzare-cumpărare cu amănuntul, contractului de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile,

Tema 5. Contracte translative de proprietate. Contractul de vânzare-cumpărare. Varietăți ale contractului de vânzare-cumpărare. Contractul de donație. Contractul de schimb. Contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

- Caracteristica contractelor translative de proprietate.
- Particularitățile contractului de vânzare-cumpărare, vânzarea-cumpărarea bunurilor imobile, vânzarea-cumpărarea cu pact de răscumpărare, vânzarea la licitație.
- Particularitățile contractului de donație. Revocarea donației.
- Particularitățile contractului de schimb.
- Particularitățile contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

<p>contractului de vânzare-cumpărare a întreprinderii ca un complex patrimonial, contractului de vânzare-cumpărare la bursele de mărfuri, contractului de vânzare-cumpărare la licitație, contractului de vânzare-cumpărare cu pact de răscumpărare;</p> <ul style="list-style-type: none"> – să aibă abilități de a identifica reglementările legale aplicabile contractelor la general și, în speță, fiecărui tip de contract translativ de proprietate; – aplica corespunzător legislația la soluționarea cazurilor practice privind contractele translative de proprietate. – să poată alcătui proiecte de contracte de vânzare-cumpărare, schimb, donație, înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață; – să poată selecta probleme ce au ca efect nulitatea contractelor: <ul style="list-style-type: none"> a) absolută; b) relativă; c) rezoluțiunea, rezilierea și revocarea contractului; – să poată redacta proiecte de hotărâri judecătorești pe cazuri de declarare a nulității contractului, de rezoluțiune, de revocare a contractelor. 	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască noțiunea, caracterele juridice, elementele și conținutul contractului de locațiune, de arendă, comodat; – să cunoască temeiurile de încetare a contractelor de locațiune, arendă, comodat, leasing; – să cunoască dispozițiile legale aplicabile contractului de locațiune, de arendă, comodat. – să aibă abilități de a analiza elementele și conținutul contractului de locațiune, de arendă, comodat; – să aibă abilități de a sintetiza deosebirile și asemănările dintre contractele de locațiune, arendă, comodat, leasing; – să aibă abilități de a evidenția particularitățile transiterii în locație, arendă a bunurilor statului și unității administrativ-teritoriale ce fac parte din domeniul public; – să aibă abilități de a evidenția deficiențele în reglementările legale privind locația de bunuri. – să argumenteze pe baza unor spețe aplicarea dispozițiilor legale: <ul style="list-style-type: none"> a) la rezilierea contractului de locațiune din 	<p><i>Tema 6. Locația de bunuri. Contractul de locațiune. Contractul de arendă. Contractul de comodat.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica contractelor de locație a bunurilor. • Particularitățile contractului de locațiune. • Particularitățile contractului de arendă. • Particularitățile contractului de comodat.

<p>inițiativa locatarului;</p> <p>b) <i>în situația în care locatarul cere micșorarea chiriei pe perioada imposibilității folosinței bunului preluat în locație din cauza viciilor ascunse;</i></p> <p>c) privind recuperarea de către arendaș a prejudiciului cauzat arendatorului prin folosirea terenului contrar destinației;</p> <p>d) <i>la declararea nulității contractului de arendă în situația în care a fost transmis în folosință un bun din domeniul public cu încălcarea prevederilor legale;</i></p> <p>e) în cazul refuzului înregistrării unui contract de locațiune, obiectul căruia este un teren, pe motiv că acesta este încheiat pe un termen de pînă la 3 ani;</p> <p>f) <i>în cazul cauzării prejudiciului material pentru încălcarea clauzelor contractuale.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să redacteze proiecte de hotărîri judecătorești în ceea ce privește <i>declararea nulității</i>, rezilierea contractelor de locațiune, arendă, comodat, <i>recuperarea prejudiciului cauzat</i>. 	
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea de drept succesoral; – să evidențieze categoriile juridice cu privire la dreptul succesoral; – să determine locul și timpul deschiderii succesiunii; – să clasifice formele de moștenire; – să evidențieze modalitățile și termenul de acceptare și renunțare la succesiune; – să descrie particularitățile legalizării drepturilor succesoriale și modalitățile de împărțire a succesiunii. – să analizeze elementele raportului succesoral; – să evidențieze particularitățile succesiunii legale și succesiunii testamentare; – să aplice corespunzător legislația la soluționarea cazurilor practice privind succesiunea legală și cea testamentară; – să argumenteze pe baza unor spețe aplicarea dispozițiilor legale privind prelungirea termenului de acceptare a moștenirii, acceptarea formală și de facto a moștenirii. – să redacteze proiecte de hotărîri judecătorești pe litigii succesoriale; 	<p>Tema 7. Moștenirea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea și felurile succesiunii. Caracterele juridice ale succesiunii. • Elementele raportului succesoral. Moștenitorii. Capacitatea succesorală. Comorienții. Nedemnitățile succesoriale. Masa succesorală. • Deschiderea succesiunii. Importanța deschiderii succesiunii. Data și locul deschiderii succesiunii. • Succesiunea legală. Principiile care guvernează succesiunea legală. Clasele de moștenitori legali. Reprezentarea succesorală. • Succesiunea testamentară. Noțiunea testamentului și caracterele lui juridice. Forma testamentului. Testamentele echivalate cu cele autentificate notarial. Dezmoștenirea. Rezerva succesorală. Legatul. Revocarea și modificarea testamentului. Executarea testamentului. Nulitatea testamentului. • Acceptarea și renunțarea la succesiune. Ordinea și termenul de acceptare a moștenirii. Prelungirea termenului de acceptare a moștenirii. Acceptarea formală și de facto. Renunțarea cu indicarea persoanei în folosul căreia se renunță și fără așa o mențiune.

	<ul style="list-style-type: none"> • Împărțirea moștenirii și perfectarea drepturilor succesoriale. Partajul masei succesoriale. Lichidarea pasivului succesoral. Înaintarea pretențiilor de către creditorii defunctului. Certificatul de moștenitor.
--	---

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL AL AUDIENTULUI

- Studierea doctrinei juridice pentru fiecare temă în parte (monografii, articole științifice, comentarii etc.);
- Studierea practicii judecătorești pentru fiecare temă în parte (Hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție, hotărâri judecătorești pe cazuri concrete);
- Studierea cazurilor concrete ale Curții Europene pentru Drepturile Omului;

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Mostră de evaluare curentă:

- Elaborarea unui referat științific pe o problemă propusă;
- Soluționarea în scris a cel puțin 8 spețe la temele studiate;
- Redactarea unor acte judecătorești (încheiere, hotărâre, decizie) în baza temelor studiate;
- Testări obligatorii;
- Participarea asistentului la seminare.

B. Mostră de evaluare finală:

Testul nr. 1

1. Noțiunea și importanța actelor juridice civile.

1.1. Definiți actul juridic civil, descriind elementele lui definitorii și sensul termenilor: act juridic civil, convenție, contract și tranzacție.

1.2. Clasificați actele juridice civile.

1.3. Soluționați speța:

Banca Comercială „Victoria Bank” a acordat un credit în sumă de 20 000 lei lui Nistor Cojocar. Pentru garantarea executării contractului de credit a fost încheiat contractul de gaj al automobilului BMW 500 care a fost procurat de către Nistor în timpul căsătoriei. Deoarece la momentul încheierii contractului de gaj nu a fost acordul soției, contractul de gaj a fost declarat nul. Care este soarta contractului de credit în cazul declarării nulității contractului de gaj? Care va fi situația contractului de gaj dacă contractul de credit va fi declarat nul? Argumentați răspunsurile.

Testul nr. 2

1. Noțiunea și clasificarea reprezentării.

1.1. Definiți reprezentarea și descrieți motivele reprezentării, subiectele raportului juridic de reprezentare, importanța reprezentării.

1.2. Clasificați tipurile reprezentării și analizați-le.

1.3. Soluționați următoarea speță:

Alexandru (10 ani) a devenit orfan la vârsta de 9 ani, părinții lui decedând concomitent într-un accident rutier. Băiatul era sub tutela bunicilor. Alexandru moștenise de la părinți, printre alte bunuri, și o casă de locuit, însă toți acești ani nu locuise nimeni în ea. Peste o perioadă de timp el a fost chemat la inspectoratul fiscal, unde a fost informat că trebuie să achite impozitul pe imobil. Bunicii lui sînt de părere că băiatul, fiind minor, nu poate achita singur impozitul și, prin urmare, nu poate fi subiect al raporturilor fiscale. Care este soluția acestei probleme? Ce calitate au bunicii? Argumentați răspunsul.

Testul nr. 3

1. Procura. Categoriile și forma procurii.

1.1. Definiți procură și descrieți importanța ei.

1.2. Analizați forma procurii și categoriile procurii.

1.3. Soluționați următoarea speță:

D. i-a vîndut lui T. automobilul său. Pentru a nu suporta cheltuieli suplimentare, părțile s-au înțeles că va fi eliberată o procură, de către vînzător cumpărătorului, pe un termen de trei ani de zile cu dreptul de a conduce și a dispune de automobil, inclusiv cu dreptul de a se deplasa peste hotarele Republicii Moldova. O asemenea procură a fost autentificată de biroul individual pe data de 13.03 1998. Pe data de 17.08. 1999, vînzătorul automobilului D. a decedat. După 6 luni de zile, moștenitorii legali ai acestuia au cerut de la T. restituirea automobilului. Soluționați cazul și argumentați răspunsul.

Testul nr.4

1. Întreruperea termenelor de prescripție. Repunerea în termen.

1.1. Definiți întreruperea și repunerea în termenul de prescripție.

1.2. Analizați temeiurile întreruperii termenului de prescripție și ale repunerii în termenul de prescripție.

1.3. Soluționați următoarea speță:

V. a împrumutat pe data de 30 aprilie 1996 de la prietenul sau U. 2000 de lei pe un termen de trei luni. Pentru confirmarea acestui fapt, el a eliberat o recipisă. La data stabilită, V. nu a restituit banii, i-ar pe data de 25 septembrie 1996 a plecat în Italia la muncă, de unde pe data de 17 noiembrie 1996 i-a trimis lui U. o scrisoare prin care îi promitea, că în timpul cel mai apropiat o să-i trimită banii, dar nu și-a ținut promisiunea. V. a revenit în țară pe data de 22 octombrie 1999 și a refuzat să achite datoria pe motiv că nu are bani, deoarece toți banii i-au fost furați în tren. Pe data de 15 noiembrie 1999 U. a înaintat o acțiune în instanță, care a refuzat în primirea cererii, deoarece a expirat termenul de prescripție. Este corectă hotărîrea instanței de judecată? Argumentați răspunsul.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.94 // MO, 12.08.1994, nr.1.
2. Codul civil nr.1107/2002 // MO, 2002, nr.82-86.
3. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992 // MO, 1994, nr.2.
4. Legea cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor nr.1265/2000 // MO, 2001, nr.31-34.
5. Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 2.04.1997 // MO, 1997, nr.38-39.
6. Legea cu privire la piața valorile mobiliare nr.199-XIV, 18.XI.1998 // MO, 1999, nr.27-28.
7. Legea cu privire la investiții în activitatea de întreprinzător din 18.03.2004 // MO, 23.04.2004, nr.64-66/344.
8. Legea insolvenței nr.632/2001 // MO, 2001, nr.139-140.
9. Legea privind licențierea unor genuri de activitate nr.451-XV din 30.07.2001 // MO, 2001, nr.108-109.
10. Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr.93-XIV din 5.07.1998 // MO, 1998, nr.72-73.
11. Legea privind cooperativele de producție nr.1007/2002 // MO, 2002, nr.71-73.
12. Legea privind cooperativele de întreprinzător nr.73/2001 // MO, 2001, nr.49-50.
13. Legea cu privire la întreprinderea de stat nr.146-XIII din 16.06.1994 // MO, 1994, nr.2.
14. Legea privind fondurile de investiție nr.1204-XIII din 05.06.1997 // MO, 1997, nr. 45.
15. Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995 // MO, 1996, nr.1.
16. Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier), nr.1353/2000 // MO, nr. 14-15.
17. Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii nr.206/2006 // MO nr.126-130/2006.

Bibliografie obligatorie:

1. Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Drept civil. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică. – Chișinău, 2004, 2005, 2007.
2. Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Drept civil. Drepturile reale principale. - Chișinău, 2005.
3. Sergiu Baieș, Aurel Băieșiu, Valentina Cebotari, Ion Crețu, Victor Volcinschi. Drept civil. Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor. - Chișinău 2005.
4. Gheorghe Chibac, Aurel Băieșu, Alexandru Rotari, Oleg Efrim. Drept civil. Contracte speciale. - Chișinău, 2005.
5. Comentariu la Codul civil al Republicii Moldova. Colectiv de autori. Volumul I-II. - Chișinău, 2006.
6. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. Colectiv de autori. - Chișinău, 2006.
7. Manualul judecătorului pentru cauze civile. Ediția II. Colectiv de autori. - Chișinău, 2013.
8. Roșca Nicolae, Baieș, Sergiu. Dreptul afacerilor. Volumul I. - Chișinău, 2004. - p.453.
9. Roșca Nicolae, Baieș, Sergiu. Dreptul afacerilor. Volumul II. - Chișinău, 2006. - p.432.
10. Ugo Mattei, Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Principiile fundamentale ale dreptului de proprietate. - Chișinău: ARC, 2000.
11. Sergiu Baieș. Posesiunea / Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova. - Chișinău, 2004. - p. 5-19.
12. Sergiu Baieș. Uzucapiunea / Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova. - Chișinău, 2004. - p. 20-36.
13. Lazăr Tudor. Societatea comercială persoană juridică în economia de piață. - Chișinău, 2000.
14. Chiriac Andrei. Aspecte istorico-teoretice ale persoanei juridice în legislația Republicii Moldova. - Chișinău: Cartdidact, 2001. - p.175.
15. Tabuncic Tatiana. Gajul ca mijloc de garantare a executării obligațiilor. - Arad: Concordia, 2006. - p.182.

Bibliografie recomandabilă:

a) editată în Republica Moldova;

1. Sergiu Baieș. „Uzucapiunea” / Problemele implementării și aplicării Codului civil al Republicii Moldova la un an de la intrarea în vigoare. - Chișinău, 2004. - p. 58-63.
2. Roșca Nicolae. Noțiunea de insolabilitate prin prisma Legii insolabilității nr. 632/2001 // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Volumul I. - Chișinău, 2005. p.250-254.
3. Roșca Nicolae. Considerațiuni privind capacitatea civilă a societății comerciale // Avocatul poporului, 2003, nr.11-12.
4. Mămăligă Sergiu, Societatea pe acțiuni. Comentariu la Legea nr.1134-XIII/1997. - Chișinău: Museum, 2001.
5. Vladislav Rusu, Ghenadie Focșa. Curs de drept comercial. - Chișinău, 2006. - p.432.
6. Roșca Nicolae. Precizări teoretice privind înaintarea și admiterea cererii de intentare a procesului de insolabilitate // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Volumul I. - Chișinău, 2006, - p.349-352.
7. Roșca Nicolae. Nulitatea actelor juridice ale debitorului anterioare intentării procesului de insolabilitate // Rezumat al comunicării la Conferința științifică internațională. Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere. Științe socioumanistice. Volumul II. - Chișinău, 2006, - p.357-358.
8. Roșca Nicolae. Efectele juridice generate de hotărîrea de intentare a procesului de insolabilitate // Rezumat al comunicării la Conferința științifică internațională. Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere. Științe socioumanistice. Volumul II. - Chișinău, 2006. - p.359-360.
9. Muruianu Ion, Roșca Nicolae. Particularitățile examinării litigiilor ce țin de persoanele juridice. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. - Chișinău, 2006. - p.778-794.

b) editată în România:

1. Gheorghe Beleiu. Drept civil român. Introducere în drept civil. Subiectele dreptului civil. - București: ȘANSA - SRL, 1995.
2. Ioan Adam. Regimul juridic al dobândirii și înstrăinării imobilelor, terenuri și construcții. - București: Europa Nova, 1996.
3. Ioan Adam. Drept civil. Teoria generală a drepturilor reale. - București: Europa Nova, 1998.
4. Eugen Chelaru. Curs de drept civil. Drepturile reale principale. - București: ALL Beck, 2000.
5. Ion P. Filipescu. Drept civil. Drepturile reale. - București, 1992.
6. Ion P. Filipescu. Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale. - București: ACTAMI, 1994.
7. Ion P. Filipescu. Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale. Ediție revăzută. - București: ACTAMI, 1996.
8. Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu. Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale. Ediție revăzută și completată. - București: ACTAMI, 2000.
9. Julieta Manoliu, Gh. Durac. Drept civil. Drepturile reale principale. - Iași: Chemarea, 1994.
10. Mircea Miclea. Cadastrul și cartea funciară. - București: ALL, 1995.
11. Liviu Pop. Drept civil. Drepturile reale principale. - Cluj Napoca: Cardial, 1993.
12. Liviu Pop. Drept civil. Teoria generală a drepturilor reale. Universitatea din Cluj Napoca, 1987.
13. Liviu Pop. Dreptul de proprietate și dezmembrămintele sale. - București: Lumina Lex, 1997.
14. Cărpenaru Stanciu. Drept comercial român. - București: ALL BECK, 2001. - p.646.
15. Cărpenaru Stanciu, Predoiu C., David S., Pipera Gh. Societățile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudență. Ed. a II-a. - București: ALL BECK, 2002, - p.611.
16. Alan Riyan. Proprietatea. - București: DU Style, 2002.
17. Ana Boar. Uzucapiunea. Prescripția, posesiunea și publicitatea drepturilor. - București: Lumina Lex, 1999.

18. Corneliu Bârsan, Maria Gaiță, Mona Maria Pivniceru. Drept civil. Drepturile reale. - Iași: Institutul European, 1997.
19. Constantin Stătescu, Corneliu Bârsan. Drept civil. Drepturile reale. - Universitatea București, 1988.
20. Constantin Stătescu, Corneliu Bârsan. Drept civil. Teoria generală a drepturilor reale. - Universitatea București, 1980.
21. C.Hamangiu, I.Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu. Tratat de drept civil român. Vol. I. - București: ALL, 1996.
22. C.Hamangiu, I.Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu. Tratat de drept civil roman. Vol. II. - București: ALL, 1998.
23. C.Hamangiu, N. Georgean. Codul civil adnotat..., Vol. II. - SOCEC S.A.R.
24. Dumitru Lupulescu. Dreptul de proprietate comună al soților. - București: Șansa, 1993.
25. Dumitru Lupulescu. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți. Vol. I. - București: Europa Nova, 1994.
26. Dumitru Lupulescu. Dreptul de proprietate comună. - București: Lumina Lex, 2000.
27. Gherasim. Teoria generală a posesiei în dreptul civil român. - București: Editura Academiei, 1996.
28. Ernest Lupan. Cu privire la capacitatea de a fi titular al dreptului de proprietate // Fiat Justiția. - Cluj Napoca, 1996.
29. Ernest Lupan. Cu privire la dreptul real asupra terenurilor agricole deținute de persoane fizice // Studia Universitatis Babeș – Bolyai, Jurisprudenția, L, 1990.
30. Ernest Lupan, I. Salău-Pop. Unele considerații în legătură cu dobândirea dreptului de proprietate în temeiul Legii fondului funciar // Revista cercului juridic Bănățean, nr. 3, 1995.
31. Eugeniu Safta-Romano. Dreptul de proprietate privată și publică în România. - Iași: Editura Graphix, 1993.
32. Liviu Pop. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică // Fiat Justiția, nr.1, 1996.
33. Marin Voicu. Dreptul de proprietate. Doctrină și jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului. - București: Lumina Lex, 2003.
34. Marin Voicu, Mihaela Popoacă. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale. Tratat de jurisprudență 1991-2002. - București: Lumina Lex, 2002.
35. Paul Mircea Cosmovici. Drept civil. Drepturi reale. Obligații. Legislație. - București: ALL, 1996.
36. Vasile Gionea. Curs de drept civil. Proprietatea și alte drepturi reale. Teoria generală a obligațiilor. Contracte speciale. Succesiuni. - București: Scaiul, 1996.
37. Valeriu Stoica. Drept civil. Drepturile reale principale. Vol. I. - București: Humanitas, 2004.

c) editată în Federația Rusă și în Ucraina:

1. Гражданское право // Под редакцией Е.А. Суханова. Том 1. - Москва: БЕК, 1993.
2. Гражданское право // Под редакцией Е.А. Суханова. Том 1. - Москва: БЕК, 1998.
3. Гражданское право // Под редакцией Е.А. Суханова. Том 2. Полутом 1. - Москва: Волтерс Клувер, 2004.
4. Гражданское право // Под редакцией Ю.К. Толстого, А.П. Сергеева. Часть 1. - Санкт-Петербург: Теис, 1996.
5. Гражданское право. Том 1. Учебник. // Под редакцией Ю.К. Толстого, А.П. Сергеева. - Москва: Проспект, 2002.
6. Гусев А.Н. Гражданское право. Учебник. В 3 т. Т. 1. - Москва, 2004.
7. Богатых Елена. Гражданское и торговое право. Часть 1. - Москва, 1996.
8. Баранина Е.А. Вещные права в системе субъективных прав // Актуальные проблемы гражданского права: Сборник статей. Вып. 6/ Под ред. О. Ю. Шиловцова. - Москва, 2003.
9. Генкин Д.М., Право собственности в СССР. - Москва, 1961.
10. Гражданский кодекс Российской Федерации. Комментарий // Под ред. М. И. Брагинского. - Москва, 1995.
11. Гражданский кодекс Украины. Комментарий. Том 1. - Харьков, 2004.

12. Донцов С.Е., Гражданско-правовые внедоговорные способы защиты социалистической собственности. - Москва, 1980.
13. Егоров Н. Д. Право собственности в системе советско-гражданского права / Правоведение, 1978, № 3.
14. Ерошенко А. А. Личная собственность в гражданском праве. - Москва, 1973.
15. Иванова Н.Р. Защита права собственности в арбитражном суде: Комментарий арбитражной практики. - Москва, 2000.
16. Камышанский В.П. Право собственности: пределы и ограничения. - Москва, 2000.
17. Копылов А.В. Вещные права на землю в римском, русском дореволюционном и современном российском гражданском праве. - Москва: Статут, 2000.
18. Кочеткова Ю.А. Соотношение вещно-правовых и обязательно-правовых способов защиты права собственности: древнеримские источники и современная Россия // Актуальные проблемы гражданского права: Сборник статей. Вып. 2 / Под ред. М. И. Брагинского. - Москва, 2000.
19. Колпакова А.В. Формы собственности и их соотношение // Актуальные проблемы гражданского права / Под ред. С.С. Алексеева. - Москва, 2000.
20. Крашенинников П.В., Маслов М.В. Кондоминиумы. Общая собственность в многоквартирных домах. - Москва, 1995.
21. Кряжевских К.П. Правовая природа самостоятельного распоряжения имуществом, приобретенного финансируемым собственником учреждением на доходы от «предпринимательской» деятельности // Актуальные проблемы гражданского права: Сборник статей. Вып. 6 / Под ред. О.Ю. Шиловцова. - Москва, 2003 г.
22. Маркова Н.Г. Понятие и содержание прав общей собственности. Очерки по Гражданскому праву. - Ленинград, 1957.
23. Маслов В.Ф. Вопросы общей собственности в судебной практике. - Москва, 1963.
24. Мейер Д.И. Русское гражданское право. Часть 1. - Москва: Статут, 1997.
25. Мейер Д.И. Русское гражданское право. Часть 2. - Москва: Статут, 1997.
26. Мушинский В.О. Основы гражданского права. - Москва: Международные отношения, 1995.
27. Научно-практический комментарий к Гражданскому кодексу Молдавской ССР / Под редакцией Яковлева В.Н., Давыдова В.И. - Кишинев, 1987.
28. Право собственности в СССР / Под редакцией Ю.К. Толстого, В.Ф. Яковлева. - Москва: Юридическая литература, 1989. (проблемы, дискуссии, предложения).
29. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. - Москва: Проспект, 1996.
30. Скловский К.И. Применение гражданского законодательства о собственности и владении. Практические вопросы. - Москва: Статус, 2004.
31. Скловский К.И. Собственность в гражданском праве. - Москва: Дело, 2000.
32. Смышляев Д.В. Особенности правового положения объекта незавершенного строительства // Актуальные проблемы гражданского права / Под ред. С. С. Алексеева. - Москва, 2000.
33. Суханов Е.А. Лекции о праве собственности. - Москва: Юридическая литература, 1991.
34. Суханов Е.А. Российский закон о собственности. Комментарий. - Москва: БЕК, 1993.
35. Тимонина Ю.В. Категория ограниченных вещных прав в доктрине и законодательстве (Общие положения) // Актуальные проблемы гражданского права: Сборник статей. Вып. 2 / Под ред. М.И. Брагинского. - Москва, 2000.
36. Толстой Ю.К. Содержание и гражданско-правовая защита права собственности в СССР. - Ленинград, 1955.
37. Харитонов Е.О., Сахиахметова Н.А. Гражданское право Украины. Учебник. - Харьков, 2004.

38. Харитонов Е.О., Сахиахметова Н.А. Гражданское право: Частное право. Цивилистика. Физические лица. Юридические лица. Вещное право. Обязательства. Виды договоров. Авторское право. Представительство. Учебное пособие. - Киев, 2003.
39. Чередникова М.В. О вещных правах по Гражданскому кодексу Российской Федерации // Актуальные проблемы гражданского права / Под ред. С. С. Алексеева. - Москва, 2000.
40. Шершеневич Е. Ф. Учебник русского гражданского права (по изданию 1907 г.). - Москва, 1995.

Practica judecătorească:

A. Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție.

1. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 22.11.2004, nr.38 - Cu privire la aplicarea de către instanțele economice a prevederilor legale ce țin de dizolvarea agenților economici //Buletinul CSJ a RM 1/15, 2005
2. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 22.11.2004, nr.34 - Cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice //Buletinul CSJ a RM 11/6, 2004
3. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr.8 - Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice //Buletinul CSJ a RM 3/16, 2007
4. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 27.03.2006, nr.2 - Cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor anexe //Buletinul CSJ a RM 12/14, 2006
5. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr.7 - Cu privire la practica aplicării legislației despre protecția consumatorilor la judecarea cauzelor civile //Buletinul CSJ a RM 3/4, 2007
6. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr.9 - Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral //Buletinul CSJ a RM 2/19, 2007
7. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 04.07.2005, nr.6 - Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces //Buletinul CSJ a RM 12/6, 2005
8. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 04.02.2005, nr.5 - Cu privire la practica soluționării unor litigii ce rezultă din relațiile de credit bancar //Buletinul CSJ a RM 9/6, 2005
9. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 31.05.2004, nr.17 - Cu privire la practica examinării de către instanțele judecătorești a cauzelor privind limitarea în capacitatea de exercițiu și declararea incapacității persoanei fizice //Buletinul CSJ a RM 7/4, 2004
10. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 07.07.2008, nr.1 - Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează nulitatea actului juridic civil //Buletinul CSJ a RM 4-5/4, 2009

B. Recomandările CSJ pe anii 2012-2013;

C. Avizele consultative al CSJ;

D. Hotărârile și deciziile Curții Supreme de Justiție pe dosare concrete;